

บทที่ 1

บทนำ

1. ความสำคัญและความเป็นมาของปัญหา

ละครเป็นศิลปะการแสดงแขนงหนึ่ง ที่สะท้อนภาพลักษณ์และภูมิปัญญาของศิลปินภายในประเทศที่ได้สร้างสรรค์ผลงานการแสดงออกสู่สายตาประชาชนเพื่อความบันเทิงและเพื่อทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของชาติอยู่เป็นประจำสม่ำเสมอ ดังจะเห็นได้จากพัฒนาการทางการละครของไทยที่ปรากฏขึ้นในแต่ละยุคสมัย เกิดเป็นผลงานการแสดงละครหลากหลายประเภท เช่น ละครรำ ละครพื้นทาง ละครร้อง ละครพูดและการแสดงละครประเภทอื่น ๆ อีกมากมายที่ล้วนแล้วแต่มีความงดงาม และความประณีตตามลักษณะจารีตทางการแสดงของศิลปะการแสดงแขนงนั้น ๆ

การแสดงละครเพลง เป็นการแสดงละครเวทีของไทยประเภทหนึ่งที่เกิดขึ้นและมีพัฒนาการมาตั้งแต่รัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 7 โดยมีรูปแบบการแสดงที่พัฒนามาจากละครร้องที่เริ่มจากการสีไวโอลิน คลอร้องแทนการตีกรับรับลูกคู่อย่างละครร้องของเดิมพัฒนาไปเป็นการร้องเพลงไทยสากลและดัดบทบรรยายออกไป¹ ซึ่งลักษณะดังกล่าวเป็นลักษณะเด่นของการแสดงละครเพลงที่แตกต่างจากละครร้องของเดิม นอกจากนั้นการแสดงละครเพลงยังมีความแตกต่างจากการแสดงละครร้องในรูปแบบการดำเนินเรื่องกล่าวคือ การแสดงละครเพลงใช้บทเจรจาร้อยแก้วในการดำเนินเรื่องในขณะที่การแสดงละครร้องดำเนินเรื่องด้วยการขับร้องกลอนสุภาพเป็นหลักมีบทเจรจาร้อยแก้วเชื่อมเรื่องในบางช่วงของการแสดง ดังนั้นเมื่อศิลปะการแสดงละครเพลงเป็นความบันเทิงชนิดใหม่ที่ปรากฏขึ้นในสังคมไทยด้วยรูปแบบที่แตกต่างจากการแสดงละครร้องของเดิม ทำให้การแสดงละครเพลงได้รับความสนใจจากประชาชนทั่วไปได้อย่างรวดเร็วในช่วงต้นรัชกาลที่ 7 ก่อนที่ผู้ชมจะหันมาชมภาพยนตร์ซึ่งเป็นสื่อบันเทิงประเภทใหม่ที่เป็นคู่แข่งสำคัญของวงการละครเพลง จนทำให้การแสดงละครเพลงของไทยค่อย ๆ เสื่อมความนิยมลงในช่วงปลายรัชกาลที่ 7

¹สุรพล วิรุฬห์รักษ์, วิวัฒนาการ ฏยศิลป์ไทยในกรุงรัตนโกสินทร์ (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2543), หน้า 355.

การแสดงละครเพลงได้รับความนิยมเฟื่องฟูขึ้นใหม่อีกครั้งภายหลังเมื่อสงครามมหาเอเชียบูรพาสงบลงในปี พ.ศ. 2488 ซึ่งในขณะนั้นบ้านเมืองมีสภาพอบอ้าวจากภัยสงครามประชาชนขาดสิ่งบันเทิงใจ เนื่องจากโรงภาพยนตร์ขนาดใหญ่หลายโรง เช่น โรงภาพยนตร์ศาลาเฉลิมกรุง พัฒนาการ โอเดียน ศาลาเฉลิมนคร ฯลฯ ไม่สามารถจัดฉายภาพยนตร์ที่นำเข้ามาจากต่างประเทศได้ ด้วยเหตุนี้เหล่าศิลปินนักแสดงและนักดนตรีหลายกลุ่มจึงรวมตัวกันก่อตั้งคณะละครเวทีขึ้นเพื่อจัดการแสดงละครเพลงบนเวทีภายในโรงภาพยนตร์ต่างๆ เหล่านั้น ปรากฏชื่อคณะละครที่มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักกันโดยทั่วไปในขณะนั้นหลายคณะ เช่น คณะศิวารมณь คณะเทพศิลป์ คณะผกาวัลี และคณะอัศวินการละคร เป็นต้น

เมื่อศิลปะการแสดงละครเพลงได้รับความนิยมอีกครั้งในช่วงหลังสงครามมหาเอเชียบูรพาสงบลง จึงถือเป็นช่วงเวลาสำคัญช่วงหนึ่งในแง่มุมของพัฒนาการทางการละครไทยเนื่องจากการแสดงละครเพลงของคณะละครต่างๆ ในช่วงระยะเวลาดังกล่าวเป็นช่วงเวลาสำคัญช่วงหนึ่งของการเกิดศิลปิน นักร้อง นักแสดงที่มีคุณภาพของไทยหลายท่านที่ล้วนแล้วแต่มีฝีมือและชื่อเสียงเป็นที่รู้จักกันมานานตั้งแต่อดีตจวบจนถึงปัจจุบัน เช่น ส. อาสนจินดา สวลี ผกาพันธุ์ สมควร กระจ่าง ศาสตร์ ชูศรี มีสมมนต์ ล้อด็อก จูรี โอศิริ เป็นต้น

นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2487 เป็นต้นมา ศิลปะการแสดงละครเพลงก็ได้รับความนิยมมากขึ้นตามลำดับ มีการผลิตผลงานการแสดงละครเพลงจากผลงานการประพันธ์ของนักประพันธ์ที่มีชื่อเสียงของไทยหลายคน ควบคู่ไปกับการสร้างสรรค์บทเพลงที่ใช้ขับร้องในการแสดงละครผ่านคาราวานนักแสดงเจ้าบทบาท นอกจากนั้นแล้วการแสดงละครเพลงในช่วงระยะเวลาดังกล่าวของคณะละครต่างๆ ยังสร้างนักแสดงหน้าใหม่ที่มีฝีมือให้แก่วงการละครไทยอีกมากมายหลายคน

ในช่วงหลังสงครามมหาเอเชียบูรพาขังมีการแสดงละครเพลงเรื่องหนึ่งที่ประสบความสำเร็จสูงสุดจนได้รับความนิยมจากผู้ชมเข้าชมการแสดงถึง 28 รอบ การแสดงละครเพลงเรื่องดังกล่าวคือการแสดงละครเพลงเรื่อง ความพยายาม ของคณะผกาวัลี ที่นำเอาเค้าโครงเรื่องมาจากนวนิยายแปลเรื่อง ความพยายาม ของแม่วัน (แปลออกเป็นภาษาไทยจากบทประพันธ์ภาษาอังกฤษเรื่อง Vendetta ของ Marie Corelli นักประพันธ์หญิงชาวอังกฤษ) ซึ่งแม่วันจัดพิมพ์ลงในนิตยสารรายเดือนชื่อ ลักวิทยา จนจบบริบูรณ์ในปี พ.ศ. 2445

นวนิยายเรื่อง ความพยายาม ของแม่วัน เป็นนวนิยายที่มีบทบาทสำคัญต่อวงการวรรณกรรมสมัยใหม่ของไทย เนื่องจากถือได้ว่า นวนิยายเรื่องความพยายามเป็นหนังสือบันเทิงคดีร้อยแก้วรูปแบบใหม่ หรือนวนิยายไทยในแนวตะวันตกที่แปลออกเป็นภาษาไทยเรื่องแรกๆ ในประวัติศาสตร์วรรณกรรมสมัยใหม่ไทย ก่อนที่ภายหลังต่อมา สด กุรมะโรหิต นักประพันธ์ผู้มีชื่อเสียงคนหนึ่งของไทยจะได้นำบทประพันธ์เรื่อง ความพยายาม ของแม่วันมาเขียนเป็นบทละครเวทีให้คณะศาวลิจจัดการแสดง ณ โรงภาพยนตร์ศาลาเฉลิมนคร ในปี พ.ศ. 2492

ด้วยเนื้อหาที่เข้มข้นของบทละครที่สด กุรมะโรหิต เขียนขึ้นไว้สำหรับการแสดงละครเพลงประกอบกับความไพเราะของบทเพลงประกอบละครที่อาจารย์ประสิทธิ์ ศิลปบรรเลง เป็นผู้ประพันธ์ดนตรีประกอบการแสดง รวมถึงฝีมือการกำกับการแสดงของครูถัดดา (สารดาชน) ศิลปบรรเลง อดีตนางเอกละครยุค ๆ หนึ่ง หลวงวิจิตรวาทการ (อดีตอธิบดีกรมศิลปากรคนแรก) ทำให้สวลี ผกาพันธุ์ นักแสดงหน้าใหม่ที่ขึ้นเวทีละครเป็นครั้งแรกในชีวิตขณะนั้นประสบความสำเร็จมีชื่อเสียงโด่งดังและมีชีวิตอยู่บนเวทีละครและวงการเพลงตั้งแต่บัดนั้นเป็นต้นมา จากความสำคัญที่กล่าวมาข้างต้นผู้วิจัย จึงใคร่ศึกษาถึงประวัติศาสตร์และรูปแบบการแสดงละครเพลงของไทยนับตั้งแต่มีการพัฒนารูปแบบการแสดงจากละครร้องของเดิมจนถึงยุคที่ศิลปะการแสดงละครเพลงของไทยเสื่อมความนิยมและสูญหายไปจากสังคมไทยในที่สุด เพื่อประโยชน์ในการศึกษาและรวบรวมประวัติผลงานการแสดงละครเพลงที่เกิดขึ้นในช่วงเวลาสำคัญดังกล่าวบันทึกไว้เป็นประวัติศาสตร์หน้าหนึ่งของวงการละครไทยต่อไป และเพื่อศึกษาข้อมูลรูปแบบการแสดงละครเพลงเรื่องความพยายามไว้เป็นกรณีตัวอย่างของการแสดงละครเพลงในยุคที่การแสดงละครเพลงของไทยเจริญรุ่งเรืองสูงสุด ก่อนที่ข้อมูลศิลปะการแสดงแขนงนี้จะลบล้างหายไปจากความทรงจำของคนไทย

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษาประวัติศาสตร์การแสดงละครเพลงที่ปรากฏขึ้น ในช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2474-2532
2. ศึกษารูปแบบการแสดงละครเพลงและรวบรวมผลงานการแสดงละครเพลงของคณะละครต่างๆ ที่จัดการแสดงขึ้นในช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2490-2496
3. ศึกษาการแสดงละครเพลงเรื่อง ความพยายาม ของแม่วัน ที่จัดการแสดงขึ้นโดยคณะศาวลิจในปี พ.ศ. 2492 ณ โรงภาพยนตร์ศาลาเฉลิมนคร เป็นกรณีศึกษา

3. ขอบเขตของการวิจัย

1. ศึกษาประวัติความเป็นมาของศิลปะการแสดงละครเพลงของไทย ตลอดจนรวบรวมผลงานการแสดงที่ปรากฏขึ้น ณ โรงภาพยนตร์ศาลาเฉลิมไทยและศาลาเฉลิมนครในช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2490-2496 เนื่องจากโรงภาพยนตร์ศาลาเฉลิมไทยและศาลาเฉลิมนครเป็นโรงภาพยนตร์ที่ยังไม่มีการจัดฉายภาพยนตร์ที่นำเข้ามาจากต่างประเทศภายหลังเหตุการณ์สงครามมหาเอเชียบูรพาสงบลง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ณ เวทีการแสดงของศาลาเฉลิมนคร เป็นเวทีการแสดงที่มีบทบาทสำคัญที่เกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์ทางการละครไทยในช่วงหนึ่ง เนื่องจากเป็นเวทีที่ได้สร้างศิลปินนักแสดงหลายคนและเป็นเวทีที่เป็นจุดกำเนิดผลงานการแสดงละครเพลงที่มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักกันมาจวบจนปัจจุบันหลายเรื่อง เช่น การแสดงละครเพลงเรื่อง ครรชนินาง ของคณะเกียรตินิยมที่ได้สร้างให้ ส. (สมชาย) อาสนจินดา มีชื่อเสียงโด่งดังและก้าวเข้าสู่วงการการแสดงของไทยเป็นครั้งแรกในชีวิต เมื่อปี พ.ศ. 2490 และเวทีแห่งนี้ยังเป็นเวทีที่สร้างชื่อเสียงให้กับสวลี ผกาพันธุ์ในครั้งที่ขึ้นเวทีแสดงเป็นครั้งแรกในชีวิตของเธอเช่นเดียวกัน จากการแสดงละครเพลงเรื่อง ความพยายาม

ในส่วนของศาลาเฉลิมไทยถือเป็นโรงมหรสพขนาดใหญ่ที่ถูกสร้างขึ้นภายหลังเหตุการณ์สงครามมหาเอเชียบูรพาสงบลงตามนโยบายของรัฐบาลจอมพล ป. พิบูลสงคราม และศาลาเฉลิมไทยแห่งนี้ก็กลายเป็นจุดศูนย์กลางของศิลปินนักแสดงและผลงานการแสดงละครเพลงของไทยในยุคสุดท้าย ก่อนที่การแสดงละครเพลงจะเสื่อมความนิยมและสูญหายไปในที่สุด ดังนั้น จากความสำคัญของโรงมหรสพทั้งสองแห่งนี้ได้กลายเป็นเพียงความทรงจำหนึ่งของวงการละครไทยในปัจจุบัน ผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการศึกษาข้อมูลทางการแสดงละครเพลง และบันทึกข้อมูลไว้เพื่อประโยชน์ทางการศึกษาศิลปะการแสดงละครของไทยประเภทหนึ่ง ก่อนที่ข้อมูลทางการแสดงละครเพลงของไทยจะสูญหายไปตามกาลเวลา

2. ศึกษารูปแบบการแสดงละครเพลงเรื่อง ความพยายามของแม่วัน ที่จัดการแสดงโดยคณะผกาวัลี ณ โรงภาพยนตร์ศาลาเฉลิมนคร ในปี พ.ศ. 2492 เป็นกรณีศึกษาเนื่องจาก นวนิยายเรื่อง ความพยายามของแม่วัน ถือเป็นบันเทิงคดีร้อยแก้วรูปแบบใหม่ของไทยที่มีความสำคัญในเชิงประวัติศาสตร์วรรณกรรมสมัยใหม่ของไทยในแนวตะวันตกที่ปรากฏออกสู่สายตาประชาชนผู้อ่านชาวไทยโดยทั่วไปและได้รับความนิยมตั้งแต่ปี พ.ศ. 2444 ก่อนที่สด กุระมะโรหิต นักประพันธ์ผู้มีชื่อเสียงคนหนึ่งของไทยในยุคหลังสงครามมหาเอเชียบูรพาจะได้นำบทประพันธ์เรื่องดังกล่าวมาเขียนเป็นบทละครให้คณะผกาวัลีจัดการแสดงละครเพลงขึ้นในปี พ.ศ. 2492 จน

ประสบความสำเร็จเปิดการแสดงถึง 28 รอบ โดยมี ศ. อาสนจินดาและสวลี ผกาพันธุ์เป็นนักแสดงนำ

ด้วยความสำคัญในเชิงประวัติศาสตร์วัฒนธรรมของไทยและความสำเร็จของการแสดงละครเพลงเรื่อง ความพยายามของแม่บ้านที่นำเสนอโดยคณะผกาวัลลี ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษารูปแบบการแสดงละครเพลงเรื่องความพยายาม เป็นกรณีศึกษาเพื่อศึกษาถึงกลวิธีในการแสดงและขั้นตอนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการผลิตการแสดงละครเรื่องดังกล่าวอย่างถูกต้องจากครูลัดดา (สารดาชน) ศิลปินรเพลง อดีตผู้กำกับการแสดงคณะผกาวัลลีที่เคยกำกับการแสดงละครเพลงเรื่องนี้จนประสบความสำเร็จมาแล้วในปี พ.ศ. 2492 อันจะนำประโยชน์มาสู่การศึกษาศิลปะการแสดงละครเพลงของไทยในลำดับต่อไป

4. ข้อจำกัดของการวิจัย

ในการวิจัยฉบับนี้ มีข้อจำกัดการวิจัยแบ่งออกได้ดังนี้

1. การค้นหาเอกสารบทละครเพลงของไทยมีอยู่ในวงจำกัด เนื่องจากผู้จัดแสดงในอดีตไม่นิยมเก็บต้นฉบับไว้ มักจะทิ้งบทละครไปภายหลังการแสดงเสร็จสิ้นลง

2. บุคคลที่เกี่ยวข้องกับการแสดงละครเพลงในยุคหลังสงครามเอเชียบูรมาหลายท่านได้เสียชีวิตลงไปเป็นจำนวนมาก ส่วนบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการแสดงละครเพลงที่ยังมีชีวิตอยู่ไม่ว่าจะเป็นผู้กำกับการแสดง นักแสดงหรือนักดนตรีต่างมีอายุมาก และมีความทรงจำที่ไม่สมบูรณ์แก่การให้ข้อมูลที่ถูกต้องแม่นยำนัก จึงทำให้การรวบรวมข้อมูลโดยภาพรวมอยู่ในวงจำกัด

3. เอกสารวิชาการหรือสื่อข้อมูลที่ชี้ชัดถึงรูปแบบการแสดงละครเพลงในยุคดังกล่าวไม่ค่อยมีหรือมีจำกัดเนื่องจากในอดีตยังไม่มีการเก็บบันทึกข้อมูลการแสดงในลักษณะของสื่อวีดิทัศน์หรือฟิล์มภาพยนตร์ จึงทำให้การค้นคว้าข้อมูลรูปแบบการแสดงจำเป็นต้องอาศัยภาพนิ่งและการสัมภาษณ์นักแสดงหรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับการผลิตงานแสดงละครเพลงที่ยังคงมีชีวิตอยู่เป็นประการสำคัญ

5. วิธีดำเนินการวิจัย

1. ศึกษาค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลทางด้านเอกสารวิชาการ บทความ วิทยานิพนธ์ งานวิจัย รายงาน วารสารและสื่อสิ่งพิมพ์อื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

1.1 รายงานวิชา ประวัติศาสตร์นาฏศิลป์ไทยระดับบัณฑิตศึกษาเรื่อง ละครเฉลิมไทย ภาควิชานาฏศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา 2542 โดยบุญศิริ นิยมทัศน์ ผกามเส จิรจารุภัทร พนิตา บุญทองขาว อรุษา บุญยัง อริยา นิมภาณจนพงศ์

1.2 ทูศรี มีสมมนต์...กว่าจะได้เป็นทูศรี กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ดอกหญ้า, 2536.

1.3 จูรี ไอศิริ. ป่าจู้.....อยากเล่า. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์สามสี, 2523.

14. ประทีป เหมือนนิล. 100 นักประพันธ์ไทย. กรุงเทพฯ : สุวีริยะสาส์น, 2536.

15. ถวัลย์ มาศจรัส. รากเหง้าแห่งแผ่นดิน. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ปิรามิด, 2544.

16. ป. บุณนาค. เจมามา. กรุงเทพฯ : บริษัทฟิลิฟอนลิฟเฟิลส์ จำกัด, 2542.

17. แม่วัน. ความพยายาม. กรุงเทพฯ : องค์การค้าของคุรุสภา, 2518.

18. กาญจนาคพันธุ์. เมื่อวานนี้ตอน...กรุงเทพฯ เมื่อ 70 ปีก่อน. กรุงเทพฯ : กรุงเทพมหานครการพิมพ์, 2520.

1.9 ฯลฯ

2. สัมภาษณ์บุคคลที่มีประสบการณ์ในด้านการกำกับการแสดงละครเพลงยุคหลังสงครามมหาเอเชียบูรพา นักร้อง นักแสดง นักดนตรี นักชมละครและบุคคลอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

2.1 อดีตผู้กำกับการแสดงละครเพลง

2.1.1 ลัดดา (สารดาชน) ศิลปบรรเลง

อดีตนางเอกละครและผู้กำกับการแสดงละครคณะผกาวัลลี

2.1.2 อำนวย กลัสนิมิ

อดีตผู้กำกับการแสดงละครคณะศิวารมณ

2.2 อดีตนักแสดงละครเพลง นักร้องหน้าม่าน ดลกหน้าม่าน

2.2.1 สวลี ผกาพันธุ์

อดีตนางเอกละครเพลงหลายคณะ เช่น ผกาวัลลี, ศิวารมณ

อัศวินการละคร. ชื่นชมมนุศิลป์

2.2.2 อนงค์ พัฒนกุล (นาคสวัสดิ์)

อดีตนางเอกละครเพลง เรื่องผกาวัลี ของคณะศิษย์เก่าศิลปากร

2.2.3 มารศรี อิศรางกูร ณ อยุธยา

อดีตนักแสดงละครเพลงและผู้มีประสบการณ์ในการแสดงละครยุคหลังสงครามมหาเอเชียบูรพา

2.3 นักวิชาการ

2.3.1 ศาสตราจารย์ ดร.สุรพล วิรุฬห์รักษ์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2.3.2 ศาสตราจารย์ ดร.มัทนี โมฆคารา รัตน์ิน

มหาวิทยาลัยศรีธรรมศาสตร์

2.4 นักเขียนบทละคร/นักประพันธ์ดนตรี/และทายาทนักประพันธ์ ตลอดจนบุคคลผู้
เกี่ยวข้องอื่นๆ

2.4.1 สุรพล โทณะวณิก

ศิลปินแห่งชาติ สาขาศิลปะการแสดง (ผู้ประพันธ์เพลงไทยสากล)
และเป็นผู้มีประสบการณ์ในยุคการแสดงละครเพลง

2.4.2 อัปสร คุรุมะโรหิต

ทายาทของคุณสด คุรุมะโรหิต นักประพันธ์ ผู้มีบทบาทในการเขียน
บทละครยุคละครเพลงเฟื่องฟู

2.4.3 นายแพทย์วรารุช สุมาวงศ์

นักเขียนและผู้มีประสบการณ์ชมการแสดงละครเพลงของไทย
ในยุคหลังสงครามมหาเอเชียบูรพาสงบลง

2.4.4 สปีน เรียร์ประสิทธิ์

ทายาทเจ้าของโรงมหรสพศาลาเฉลิมไทยและผู้ที่มีประสบการณ์ชม
การแสดงละครในยุคละครเพลงเฟื่องฟู

3. ศึกษาข้อมูลจากสื่อประเภทต่าง ๆ เช่น แลบบันทึกลงเสียง ไมโครฟิล์ม ฯลฯ

4. ศึกษาข้อมูลภาคสนามด้วยตนเองจากการฝึกปฏิบัติการแสดงละครเพลง กรณีศึกษา
เรื่องความพยายามทางครุฑัตตา (สารดาขน) ศิลปบรรเลง อดีตผู้กำกับละครเพลงคณะผกาวัลีและผู้

กำกับละครเพลงเรื่องความพยายามที่เคยจัดการแสดง ณ โรงภาพยนตร์ศาลาเฉลิมนครในปี พ.ศ. 2492 และบันทึกเทปวีดิทัศน์ เทปบันทึกเสียงและภาพนิ่งไว้เป็นข้อมูลทางวิชาการต่อไป

6. วิเคราะห์ข้อมูล

6.1 นำข้อมูลที่ได้จากเอกสารที่เกี่ยวข้องและจากการสัมภาษณ์มาบันทึกเรียบเรียงข้อมูลตามลำดับเหตุการณ์ในเชิงประวัติศาสตร์การละครในแต่ละยุคสมัย

6.2 วิเคราะห์รูปแบบการแสดงละครเพลงกรณีศึกษาเรื่อง ความพยายามของคณะศกาวดี จากข้อมูลที่ได้ศึกษามาและแยกแยะองค์ประกอบของการผลิตการแสดงละครเพลงเรื่องความพยายามให้เห็นเป็นประเด็นต่างๆ อย่างชัดเจน

6.3 เรียบเรียงข้อมูลและรายงานผลการวิจัย โดยแบ่งเป็นบทต่างๆ ได้ดังนี้
บทที่ 1 บทนำ

- 1.1 ความสำคัญและความเป็นมาของปัญหา
- 1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย
- 1.3 ขอบเขตของการวิจัย
- 1.4 ข้อยกเว้นของการวิจัย
- 1.5 วิธีดำเนินการวิจัย
- 1.6 วิเคราะห์ข้อมูล
- 1.7 คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย
- 1.8 ผลที่คาดว่าจะได้รับ

บทที่ 2 ประวัติความเป็นมาของการแสดงละครเพลงในประเทศไทย

- 2.1 ความหมายของการแสดงละครเพลง
- 2.2 พัฒนาการของการแสดงละครเพลงในประเทศไทย
  - 2.2.1 การแสดงละครเพลงในยุคบุกเบิก (พ.ศ. 2474-2483)
  - 2.2.2 การแสดงละครเพลงในช่วงระหว่างเกิดสงครามมหาเอเชียบูรพา (พ.ศ. 2484-2488)

2.2.3 การแสดงละครเพลงในช่วงหลังสงครามมหาเอเชียบูรพา
สงบลง (พ.ศ. 2490-2496)

2.2.4 การแสดงละครเพลงของไทยในยุคเสื่อมความนิยม
(พ.ศ. 2496-2532)

บทที่ 3 ประวัติและผลงานการแสดงละครเพลงจากคณะละครต่างๆ ที่จัดการแสดงขึ้น
ในช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2490-2496

- 3.1 คณะศิวารมณี
- 3.2 คณะเทพศิลป์
- 3.3 คณะผกาวัลี
- 3.4 คณะอัศวินการละคร
- 3.5 คณะละครเวทีร่วมยุคสมัย

บทที่ 4 การศึกษารูปแบบการแสดงละครเพลงกรณีศึกษาเรื่องความพยายามของ
แม่วัน โดยคณะผกาวัลี ณ โรงภาพยนตร์ศาลาเฉลิมนคร พ.ศ. 2492

- 4.1 การเปรียบเทียบบทนวนิยายกับบทละคร
- 4.2 การแปลงนวนิยายเป็นบทละครเวที
  - 4.2.1 โครงเรื่อง
  - 4.2.2 ภาษา
  - 4.2.3 การแทรกบทเจรจาเพลงและบทร้อง
บทสรุป
- 4.3 วิธีแสดง
  - 4.3.1 การจินตนาการบทบาทและอารมณ์ของตัวละคร
  - 4.3.2 การใช้เสียงกับบทเจรจา
  - 4.3.3 การเคลื่อนไหวร่างกายประกอบการแสดงและการเคลื่อนที่บนเวที
- 4.4 วิธีขับร้องเพลงละคร
- 4.5 เครื่องแต่งกาย
  - 4.5.1 เครื่องแต่งกายนักแสดงชาย
  - 4.5.2 เครื่องแต่งกายนักแสดงหญิง
  - 4.5.3 วิเคราะห์เครื่องแต่งกาย

4.6 ฉาก

- วิเคราะห์ฉาก

สรุปลักษณะเด่นของละครเพลงเรื่องความพยายาม

บทที่ 5 บทสรุปและข้อเสนอแนะ

7. คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

ละครเพลง ในความหมายของการวิจัยนี้ หมายถึง การแสดงละครเพลงที่มีองค์ประกอบสำคัญในการแสดงดังต่อไปนี้

1. ใช้นักแสดงจริงหญิงแท้
2. ดำเนินเรื่องด้วยการพูดเป็นหลัก มีการขับร้องเพลงไทยสากลโดยนักแสดงนำฝ่ายชายหรือฝ่ายหญิงประกอบการแสดงเพื่อสร้างอารมณ์ของการแสดงในช่วงสำคัญช่วงหนึ่งของการแสดง
3. ใช้วงดนตรีที่มีเครื่องดนตรีสากลบรรเลงประกอบอารมณ์ในการดำเนินเรื่องและประกอบการขับร้องเพลงไทยสากลในขณะดำเนินการแสดง โดยมีจำนวนนักดนตรีในการบรรเลงไม่น้อยกว่า 6 คน
4. ใช้ระยะเวลาในการแสดงไม่น้อยกว่า 3 ชั่วโมง
5. นักแสดงใช้ท่าทางการเคลื่อนไหวร่างกายในลักษณะเคลื่อนไหวตามลักษณะปกติของมนุษย์ที่ใช้อยู่ในชีวิตประจำวัน
6. มีนาฏยศิลป์ไทยหรือสากลประกอบการแสดงละครในบางช่วงของการแสดงเพื่อสร้างอรรถรสทางการแสดง

8. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้ทราบถึงวิวัฒนาการในเชิงประวัติศาสตร์การแสดงละครเพลงของไทยตั้งแต่ปี พ.ศ.

2474-2532

6. มีนาฏยศิลป์ไทยหรือสากลประกอบการแสดงละครในบางช่วงของการแสดงเพื่อสร้าง
อรรถรสทางการแสดง

8. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้ทราบถึงวิวัฒนาการในเชิงประวัติศาสตร์การแสดงละครเพลงของไทยตั้งแต่ปี พ.ศ.
2474-2532

2. สามารถเรียนรู้และเข้าใจลักษณะรูปแบบการแสดงละครเพลงกรณีศึกษา เรื่อง ความ
พยายามของแม่วันอย่างถูกต้อง และเก็บบันทึกข้อมูลไว้เป็นลายลักษณ์อักษรเพื่อประโยชน์แก่วง
วิชาการการละครไทย

3. ได้ทราบแนวทางในการศึกษาค้นคว้าและวิจัยรูปแบบการแสดงละครไทยในลักษณะ
อื่น ๆ ต่อไป